

Bruxelles, 22.7.2019
COM(2019) 342 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind examinarea comună a punerii în aplicare a Acordului dintre Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii privind prelucrarea și transferul datelor de mesagerie financiară din Uniunea Europeană către Statele Unite ale Americii în cadrul Programului de urmărire a finanțărilor în scopuri teroriste

{SWD(2019) 301 final}

Acordul dintre Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii privind prelucrarea și transferul datelor de mesagerie financiară din Uniunea Europeană către Statele Unite ale Americii în cadrul Programului de urmărire a finanțărilor în scopuri teroriste (*Terrorist Finance Tracking Program* - TFTP) a intrat în vigoare la data de 1 august 2010¹.

Aspecte procedurale

Articolul 13 din acord prevede efectuarea de examinări comune periodice ale garanțiilor, ale controalelor și ale dispozițiilor de reciprocitate de către echipe de evaluare din Uniunea Europeană și din Statele Unite, din care fac parte reprezentanți ai Comisiei Europene, ai Departamentului de Trezorerie al SUA (denumit în continuare „Trezoreria”) și reprezentanți a două autorități de protecție a datelor din statele membre ale UE. Din echipele respective pot face parte, de asemenea, experți în securitate și protecția datelor, precum și persoane cu experiență judiciară.

Prezentul raport se referă la cea de a cincea examinare comună a acordului de la intrarea sa în vigoare și acoperă o perioadă de treizeci și cinci de luni, și anume 1 ianuarie 2016 - 30 noiembrie 2018. Prima examinare comună a acordului, efectuată în februarie 2011², a vizat primele șase luni după intrarea în vigoare a acordului (de la 1 august 2010 până la 31 ianuarie 2011), iar a doua examinare comună, efectuată în octombrie 2012³, a vizat următoarele douăzeci de luni (de la 1 februarie 2011 până la 30 septembrie 2012). Cea de a treia examinare comună a fost efectuată în aprilie 2014 și a vizat o perioadă de șaptesprezece luni (de la 1 octombrie 2012 până la 28 februarie 2014)⁴. Cea de a patra examinare comună a fost efectuată în martie 2016 și a vizat o perioadă de douăzeci și două de luni (de la 1 martie 2014 până la 31 decembrie 2015)⁵. La data de 27 noiembrie 2013, Comisia a adoptat Comunicarea privind raportul comun al Comisiei și al Trezoreriei privind valoarea datelor furnizate în cadrul TFTP în temeiul articolului 6 alineatul (6) din acord⁶.

În conformitate cu articolul 13 alineatul (3) din acord, pentru efectuarea examinării, Comisia Europeană a reprezentat Uniunea Europeană, iar Trezoreria a reprezentat Statele Unite. Echipa de evaluare a UE a fost condusă de un înalt funcționar din cadrul Comisiei și a constatat, în total, din doi membri ai personalului Comisiei, precum și din reprezentanți din partea a două autorități de protecție a datelor.

Cea de a cincea examinare comună a avut loc în două etape principale: la 15 ianuarie 2019, la sediul Europol din Haga, și la 31 ianuarie și la 1 februarie 2019 la Washington, la sediul Trezoreriei.

¹ JO L 195/5 din 27.7. 2010.

² SEC(2011) 438 final.

³ SWD(2012) 454 final.

⁴ COM (2014) 513 final și SWD (2014) 264 final din 11.8.2014.

⁵ COM (2017) 31 final și SWD (2017) 17 final din 19.1.2017.

⁶ COM(2013) 843 final din 27.11.2013.

Prezentul raport se bazează pe informațiile din răspunsurile furnizate în scris de Trezorerie la chestionarul UE trimis anterior examinării, pe informațiile obținute în cadrul discuțiilor cu personalul Trezoreriei și cu membrii echipei de examinare a SUA, precum și pe informațiile din alte documente ale Trezoreriei aflate la dispoziția publicului. În plus, raportul ia în considerare informațiile furnizate de personalul Europol în timpul examinării, inclusiv informațiile transmise de responsabilul cu protecția datelor din cadrul Europol. Pentru a completa informațiile disponibile, Comisia s-a întâlnit și a primit informații de la furnizorul desemnat și a organizat o reuniune la 3 aprilie 2019 pentru a primi feedback din partea statelor membre cu privire la dispozițiile în materie de reciprocitate ale acordului.

Recomandări și concluzie

Pe baza informațiilor și a explicațiilor primite de la Trezorerie, de la Europol, de la furnizorul desemnat și de la supraveghetorii independenți, precum și pe baza verificării documentelor relevante și a unui eșantion aleatoriu de căutări efectuate în datele furnizate în cadrul TFTP, Comisia consideră că acordul, precum și garanțiile și controalele prevăzute de acesta sunt puse în aplicare în mod corespunzător.

Europol își îndeplinește sarcinile de verificare în deplină conformitate cu articolul 4, pe baza documentelor justificative detaliate și actualizate în mod regulat pe care i le furnizează Trezoreria. Mecanismul de supraveghere funcționează bine, asigurând cu eficacitate faptul că prelucrarea datelor respectă condițiile stabilite la articolul 5. Toate datele neextrase se șterg în termen de cel mult cinci ani de la primirea lor, în conformitate cu articolul 6 alineatul (4) din acord.

TFTP rămâne un instrument esențial pentru furnizarea la timp de informații exacte și fiabile cu privire la activitățile legate de fapte care se suspectează că ar avea ca obiect planificarea și finanțarea unor acte de terorism. TFTP contribuie la identificarea și urmărirea teroriștilor, precum și a rețelilor lor de sprijin din întreaga lume. În cursul perioadei de examinare actuale, UE a beneficiat într-o măsură semnificativ mai mare de TFTP. Acesta a devenit un instrument tot mai important odată cu creșterea numărului de atacuri teroriste începând din 2015. În unele cazuri, informațiile furnizate în temeiul acordului au avut un rol esențial în acordarea de prioritate unor investigații specifice referitoare la atacuri teroriste pe teritoriul UE.

În ceea ce privește potențialul efectuării de îmbunătățiri suplimentare, Comisia sugerează ca Trezoreria, în evaluarea anuală a cererilor pe care le-a primit în temeiul articolului 4, să evalueze tipurile de mesaje și regiunile geografice pentru care se obțin cele mai multe și, respectiv, cele mai puține rezultate la căutările din cadrul TFTP. Rezultatul unei astfel de evaluări ar trebui inclus și luat în considerare în cererile ulterioare adresate în temeiul articolului 4. Acest lucru ar putea avea ca rezultat formularea mai precisă a cererilor, pentru a reduce la minimum cantitatea de date solicitate furnizorului desemnat, în conformitate cu articolul 4 alineatul (2). De asemenea, Comisia îi sugerează Trezoreriei să își îmbunătățească mecanismele de examinare a necesității de a reține așa-numitele „date extrase”, astfel încât să se asigure că aceste date nu sunt păstrate mai mult timp decât este necesar pentru investigațiile specifice sau urmărirea penală pentru care sunt utilizate [articolul 6 alineatul (7)]. În acest context, Comisia le solicită, de asemenea, statelor membre să informeze Europol, în calitate

de punct unic de contact, care să informeze la rândul său Trezoreria atunci când un caz a fost soluționat definitiv, ceea ce ar trebui să ducă, în principiu, la ștergerea datelor extrase aferente cazului respectiv. De asemenea, ar trebui să se acorde o atenție deosebită datelor extrase care sunt văzute de analiștii Trezoreriei, dar care nu sunt difuzate mai departe, din considerente de relevanță, în contextul unei investigații specifice.

În plus, statele membre ar trebui să transmită în mod regulat feedback către Europol, care să fie trimis mai departe Trezoreriei, după caz, cu privire la valoarea adăugată a pistelor TFTP obținute de la Trezorerie care ar putea îmbunătăți și mai mult calitatea și cantitatea informațiilor schimbate în temeiul articolelor 9 și 10. Comisia apreciază eforturile Europol și încurajează Europol să își continue eforturile de promovare activă a cunoașterii TFTP și să sprijine statele membre care îi solicită consiliere și care au nevoie de experiența sa în vederea elaborării cererilor care au un obiectiv clar prevăzute la articolul 10.

Comisia remarcă faptul că procedurile de prelucrare a cererilor persoanelor fizice care solicită verificarea respectării drepturilor lor în materie de protecție a datelor în conformitate cu acordul par să funcționeze în mod eficient. Cu toate acestea, Comisia îi sugerează Trezoreriei să se asigure că aceste verificări acoperă toate drepturile relevante prevăzute în acord, inclusiv că s-au căutat date doar în cazul în care există informații sau dovezi preexistente care să demonstreze existența unui motiv pentru a considera că subiectul căutării are legătură cu terorismul sau cu finanțarea acestuia.

Comisia salută faptul că autoritățile SUA continuă să dea dovadă de transparență în ceea ce privește schimbul de informații, ceea ce ilustrează valoarea TFTP în eforturile internaționale de combatere a terorismului. Informațiile detaliate cu privire la modul în care datele furnizate în cadrul TFTP pot fi și sunt utilizate, precum și informațiile cu privire la cazuri concrete de utilizare a datelor respective, furnizate în raportul comun privind valoarea și în contextul acestei examinări, explică în mod clar funcționarea și valoarea adăugată a TFTP.

Autoritățile americane au utilizat pe scară largă posibilitatea prevăzută la articolul 9 din acord de a oferi în mod spontan informații din cadrul TFTP autorităților UE. În plus, Europol a inițiat, în mod proactiv, o serie de cereri în temeiul articolului 10 din acord, în perioada avută în vedere în cadrul examinării. Acest lucru a contribuit la creșterea gradului de sensibilizare cu privire la TFTP în rândul autorităților UE, ceea ce a condus la o mai mare utilizare a TFTP de către aceste autorități. Autoritățile UE au susținut că pistele furnizate de Trezorerie pe suport de hârtie ar putea fi prelucrate mai eficient dacă ar fi furnizate pe suport digital. Comisia invită Trezoreria și Europol să analizeze modalitățile de facilitare a prelucrării pistelor, în conformitate cu dispozițiile privind securitatea din cadrul TFTP.

Examinarea periodică a acordului este esențială pentru a asigura punerea în aplicare corespunzătoare a acestuia, pentru a construi o relație de încredere între părțile contractante și pentru a le oferi părților interesate asigurări privind utilitatea instrumentului reprezentat de TFTP. Comisia și Trezoreria au convenit ca următoarea examinare comună efectuată în conformitate cu articolul 13 din acord să aibă loc la începutul anului 2021.

Funcționarea acordului, procesul de examinare comună, precum și rezultatul și recomandările aferente acestuia sunt descrise în detaliu în documentul de lucru al serviciilor Comisiei atașat la prezentul raport.